

Dags för Läkarförbundet att yttra sig om de apatiska flyktingbarnen

Den enskilda läkaren ingår som en del av en stor apparat som omhändertar flyktingbarn. I denna apparat har cirka 200 barn kommit i kläm, och deras behov av professionell behandling och trygghet kolliderar med statens intressen. Läkarförbundets etiska råd måste ta sitt ansvar och mycket mer aktivt stödja den enskilde läkarens arbete inom givna etiska riktlinjer.

PHILIP GOTTLIEB

överläkare, kvinnokliniken, Karlskoga lasarett

philip.gottlieb@orebroll.se

STAFFAN BERGSTRÖM

professor i internationell hälsa, IHCAR, Karolinska institutet, Stockholm

SVEN-ARNE SILFVERDAL

barnläkare, barn- och ungdomskliniken, Universitetssjukhuset Örebro; ordförande Barncentrum i Örebro läns landsting; barnhälsovårdsöverläkare, Jämtlands län

GÖRAN WESSTRÖM

överläkare, barn- och ungdomskliniken, Universitetssjukhuset Örebro

LENA SILFVERDAL

biträdare överläkare, kvinnokliniken, Universitetssjukhuset Örebro

GUNILLA LINDMARK

professor, internationell mödra- och hälsovård, IMHC (International Maternal and Child Health), Akademiska sjukhuset, Uppsala

II Som läkare har undertecknade blivit illa berörda av den behandling de apatiska flyktingbarnen utsätts för. Följande inlägg fokuserar på Läkarförbundets roll i situationer där patientens bästa och statens intresse inte överensstämmer.

Debatten om flyktingbarnen har varit intensiv det senaste året, inte minst genom artiklar och inlägg i Läkartidningen [1-4].

Läkarförbundet har inte yttrat sig om de övergrepp som begås mot de apatiska flyktingbarnen, och frågan är om det inte är dags!

Etisk standard och värdig anda

Läkarförbundet har nyligen firat sitt 100-årsjubileum, och i jubileumsboken »Ett sekel med läkaren i fokus« beskrivs Läkarförbundets utveckling. En av orsakerna till att förbundet bildades var farhågor om att läkarkårens etiska standard och värdiga anda inte kunde vidmakthållas på grund av utifrån verkande kraf-

ter [5]. Frånsett av staten anställda provinsialläkare var läkarna på den tiden privatpraktiker, och Läkarförbundet var viktigt för att ge läkarkåren en egen yrkesidentitet med egenformulerade, kollektiva etiska regler.

Läkarkåren har sedan blivit knuten allt starkare till staten eftersom sjukvården i vårt land är offentlig och de flesta läkare är anställda inom landstingen. Samtidigt har risken ökat för att läkaren blir ett enkelt led i en större byråkratisk apparat där det är svårt att överblicka helheten. Situationer kan härmed uppkomma där hon mer eller mindre medvetet deltar i handlingar som strider mot hennes medicinska kodex.

Etiska rådet bildas

1980 inrättades »etiska rådet« inom Läkarförbundet med syfte att förbereda förbundets ställningstaganden i frågor av etisk natur. Redan tre år senare fick man användning av rådet. Med stöd av Tokyodeklarationen från 1975, som förbjuder läkare att medverka i tortyr eller annan grym omänsklig förnedrande behandling av personer i fängsligt förvar, protesterade Läkarförbundet mot att medverka vid tvångsmatning av en person i fängelse. Samma år tog Läkarförbundet, med stöd i Hawaii-deklarationen mot missbruk av psykiatri, avstånd från en tvångsmedicinering av en person som fick lugnande medel i samband med en flyktingutvisning. Det etiska rådet har sedan ombildats till etik- och ansvarsrådet, EAR [5].

Flyktingbarnen

Den enskilda läkaren ingår som en del av en stor apparat (offentliga vården, sociala myndigheter, Migrationsverket, polisen) som omhändertar flyktingbarn. I denna apparat har cirka 200 barn kommit i kläm, och deras behov av professionell psykiatrisk behandling och trygghet kolliderar med statens intressen. Läkarförbundets etiska råd måste därför ta sitt ansvar som överordnad in-

stans och mycket mer aktivt stödja den enskilde läkarens arbete inom givna etiska riktlinjer.

Läkarförbundet bör protestera

Undertecknade läkare uppmanar Läkarförbundet och etik- och ansvarsrådet att uttala sig i frågan om behandlingen av de apatiska flyktingbarnen. Man bör protestera mot att staten åsidosätter läkaren i dennes möjlighet att behandla patienten. Man bör kraftigt rekommendera att staten skapar förutsättningar för att dessa

Man bör protestera mot att staten åsidosätter läkaren i dennes möjlighet att behandla patienten.

barn kan återfå sin hälsa genom att få kvalificerad psykiatrisk vård och en trygg tillvaro i Sverige.

Etik- och ansvarsrådet bör ta ställning i frågan för att ge vägledning och stöd till de kolleger som har misskrediterats på grund av sin lojalitet med barnen.

Referenser

1. Gustavsson LH. Flyktingbarnen och läkaretiken: Rapporteringsplikt när läkare gör fel bör införas och gå före kollegialiteten. Läkartidningen 2005;102:322-3.
2. Bodegård G. Asylsökande flyktingbarn utvecklar livshotande funktionsbortfall. Läkartidningen 2004;101:1996-7.
3. Sundelin C, Lindberg T. Apatiska barn – var står vetenskapen i dag? Läkartidningen 2005;102:1338-45.
4. Gustavsson T. Får asylsökande barn den vård de har rätt till? Läkartidningen 2005;102:1821-3.
5. Sveriges läkarförbund. Ett sekel med läkaren i fokus. Läkarförbundet 1903–2003. Stockholm: Sveriges Läkarförbund; 2003.